

Kommunals rapport till KNS yrkeskonferens för personal inom barnomsorgen, 5-7 mars 2013

Allmänt om förskolan

Förskolan

Förskolan är sedan 2011 en egen skolform och är till för barn mellan 1 och 5 år. Förskolan är allmän från det att barnet fyllt 3 år, dock inte obligatorisk.

Verksamheten ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, omvårdnad, fostran och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning. Förskoleverksamheten har tillsammans med skolbarnsomsorgen en dubbel uppgift. De ska dels bidra till goda uppväxtvillkor genom att stödja och stimulera barns utveckling och lärande och dels möjliggöra för föräldrar att förena föräldraskap med förvärvsarbete eller studier.

Fakta om förskolan

- 2011 fanns det drygt 472 200 barn i förskoleverksamhet. Totalt var 83 procent av barn 1-5 år inskrivna i förskolan, av barn mellan 3-5 år är så många som 95 procent inskrivna.
- Antalet förskolor var 10 300 varav 4 000 är fristående/privata verksamheter i 1 666 företag.
- Antalet anställda pedagoger i förskolan är 98 532.
- Personaltätheten i förskolan är 5,4 barn per årsarbetare.
- Barnskötare är den största yrkeskategorin.

Allmänt om fritidshem

Fritidshem

Fritidshem är en pedagogisk gruppverksamhet före och efter skoltiden. Enligt skollagen ska fritidshemmet komplettera den obligatoriska skolan. De ska ge barnen en meningsfull fritid utöver att de ska uppfylla samma uppgifter som förskolan, dvs bidra till goda uppväxtvillkor genom att stödja och stimulera barns utveckling och lärande samt möjliggöra för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier.

Kommunen är skyldig att erbjuda fritidshem till barn i förskoleklass och grundskola när barnets föräldrar förvärvsarbetar eller studerar eller om barnet självt har behov av verksamheten. Detta gäller till och med vårterminen det år barnet fyller 13 år. Barn till föräldralediga, arbetslösa eller

personer som står utanför arbetsmarknaden och uppbär försörjningsstöd har inte rätt till plats i fritidshem.

Fakta om fritidshem

- Det finns drygt 397 000 barn inskrivna i fritidshem. 82 procent är mellan 6-9 år. Av barn mellan 10-12 år har 11 procent skolbarnsomsorg.
- Det finns 4 300 fritidshem. Majoriteten av fritidshemmen är integrerade med skolan.
- I två tredjedelar av kommunerna finns fritidshem i enskild regi och drygt 10 procent av barnen som är inskrivna på fritidshem går i enskild regi.
- Yrken inom fritidshem är barnskötare, elevassistenter samt fritidsledare.

Allmänt om pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg

Den största orsaken till inrättande av pedagogisk omsorg var att främja en mångfald av utförare och uppmuntra till framväxten av nya verksamhetsformer. Det ställs inte samma krav på att personal ska ha utbildning eller att verksamheten ska ett visst pedagogiskt innehåll som motsvarar läroplan inom förskola och fritidshem.

Familjedaghem är den vanligaste formen inom pedagogisk omsorg, dock har det uppstått olika flerfamiljslösningar som liknar förskola.

Fakta om pedagogisk omsorg

- Drygt 90 procent av alla barn i pedagogisk omsorg är inskrivna i familjedaghem.
- Cirka 25 000 barn i åldrarna 1-12 år beräknas vara inskrivna.
- Totalt arbetar 4 200 som dagbarnvårdare, dock är 1 200 egna företag.

Annan pedagogisk verksamhet

Öppen fritidsverksamhet

Från det år barn fyller 10 år kan kommuner erbjuda öppen fritidsverksamhet istället för fritidshem. Det ställs inga krav på hur verksamheten ska vara utformad eller organiserad mer än att den ska vara öppen för alla.

Fakta om öppen fritidsverksamhet

- Det finns cirka 600 verksamheter fördelade på 62 av 290 kommuner.
- Verksamheten förekommer oftast i storstadsområden och är då samordnad med fritidsverksamhet som normalt vänder sig till exempelvis tonåringar. Eftersom barnen inte är inskrivna, finns ingen statistik om antal barn.
- Endast 1 000 anställda. Det vanligaste yrket är fritidsledare.

Öppen förskola

Den öppna förskolans uppgift är att erbjuda barn som inte går i förskola tillgång till en förskolepedagogisk verksamhet samtidigt som föräldrar eller andra medföljande vuxna ges möjlighet till kontakt och gemenskap. Verksamheten vänder sig till barn upp till 6 år.

Fakta om öppen förskola

600 beräknas vara anställda. Varav 150 är barnskötare.

Förskola/pedagogisk omsorg			Fritidshem/pedagogisk omsorg		
	Avgiftstak	Dock högst		Avgiftstak	Dock högst
Barn 1	3%	1260 kr	Barn 1	2%	820 kr
Barn 2	2%	840 kr	Barn 2	1%	420 kr
Barn 3	1%	420 kr	Barn 3	1%	420 kr

Kommunerna har rätt att bestämma om lägre taxor och för vilka inkomstnivåer avgiften gäller. Den så kallade maxtaxan infördes 2001. Avgifterna varierar från helt kostnadsfritt till maxtaket i enlighet med den statliga föreskriften.

Om bemanning och lokalnormer

I skollagen anges att bemanning och antalet barn i verksamheten ska vara tillräcklig för att kunna fullfölja de uppdrag som åligger huvudman för verksamheten. Avseende lokaler ska dessa vara utformade så att god omsorg, säkerhet med mera säkerställs. Barn ska erbjudas en god miljö. Vid nybyggnation av förskolor finns dock regler i bygglagen.

Statistik antal i yrken

- Totalt finns cirka 75 000 barnskötare, 90 procent är barnskötare i förskola.
- Cirka 11 000 elevassistenter.
- 3 000 anställda dagbarnvårdare samt 1 200 familjedaghem som drivs privat.
- Cirka 9 000 fritidsledare varav 90 procent arbetar med barn som är 13 år och äldre.

Kommunal organiserar

- 47 000 barnskötare
- 7 800 elevassistenter
- 2 700 dagbarnvårdare
- 2 800 fritidsledare.

Av dem är cirka 2 700 arbetsplatsombud för Kommunal.